

“አማውቱና!” አሙዋሙቱን (አብረን እንሙት)

ሠናይ ገብረመድህን የሆነስ (ጋዜጠኛ)

ኤርትራዊያኖች አማውቱና ብለው የሰየሙት ታሪክ አላቸው። ኤርትራ ነፃ አገር ከሆነች በሁዋላ የአፍላነት ወግን የወረሰው የአዲሱ ትውልድ ታሪክ ነው። የብሄራዊ አገልግሎት አባላት ታሪክ። እንዲህ ነው። ህግጋት መላዋን ኤርትራ ተቆጣጥሮ ጊዜያዊ መንግስትነቱን ካወጀ በሁዋላ (ለነገሩ አሁንም ከሆኖ ሶስት ዓመት በሁዋላም ጊዜያዊ ነው የሚባለው) ከመጀመሪያዎቹ አዋጆች የብሄራዊ ወትድርና አገልግሎት አዋጅ ነው። (ያገሩን ወጣት ሁሉ ለመሸከፍ ምን አጣደፈው ግን ወገኖቹ፤! የሚሰጋበት ነገር ወይም ያሰበው ነገር ነበረው።) ሆኖም እነዚያ አፍላ ወጣቶች በነፃነትን ዘፈን ጨፍረው ሳይጠግቡና የአገሪቱን የወደፊት የፖለቲካ ኢኮኖሚና ማህበራዊ ጉዞ ሳይመላከቱ በህግጋት ማርፍዲስ ሸዊት እየተጫኑ ወደ ሳዋ ወረዱ። ጫካ መነጠሩ የበረሀን የሰራዊት ኑሮ ጀመሩ። (ብታምኑም ባታምኑም ብሄራዊ አገልግሎት ተብለው ወርደው መመለሻውና መሸለኪያው ጠፍቶባቸው ደንዝዘው በወትድርና ሆኖ ዓመታቸውን የደፈኑ አሉ። አንዱ የአጎቴ ልጅ ነው። ከአንደኛ ዙር! ጀምሮ እስካሁን ሰዓት ከስር ከስር የሚተካውን አገልግሎትም ቤቱ ይቆጠረው። **10** ሺ ከወረደ ግማሹ እግሩ ወደ መራው አገሪቱን ጥሎ ይሰደዳል ቀሪው እዛው ይገላበጣል። ከቀናው ቤቱ ሄዶ በዛው ይቀራል። በአፈሳ አስኪያዝ። ታዲያ ሳዋ መግቢያው ሰፊ መውጫው እንደመርፌ ቀዳዳ ጠባብ ነውና ሲወርዱ መቼ እንደሚመለሱ ስለማያውቁ የስንብቱ ነገር አይጣል ነው። በዚህ ጠንቅ ነው ሲጠፉም ለሞት ደንታም የሌላቸው። እነሆ የባህር ዓሳ እራት የሚሆኑት በየበረሀው ወድቀው የሚቀሩት ከኢትዮጵያውያን ወገኖቻችን ጎን በአረመኔዎች ቢላዋ እንደ በግ የታረዱት። ከፊት ሞት ከሁዋላ ሞት መሆኑን ካወቁ ስንብቱና ። አሁን ሰላሳኛ ዙር አልፏል መሰል።) አጃኢብ ! የመጀመሪያዎቹ ብሄራዊ አገልግሎት ወጣቶች ታዲያ ያልጠበቁት ነገር ነበር የገጠማቸው። ከነፃነት በሁዋላ የጥይት ድምፅ አይሰማባትም የተባለችው ኤርትራ ሸማቂ ታጣቂዎች ወጣ ገባ ማለት መጀመራቸው በመሰማቱ ። እጩይታ ለናፈቀው የኤርትራ ህዝብ ሁኔታው አስደንጋጭ ነበር። ከወደ ሱዳን ድንበር በኩል መሆኑ ደግሞ ያልተጠበቀም ይመስላል ። የሆነ ሆኖ ከስልጠና በሁዋላ አብዛኛዎቹ ወጣቶች ወደ ዳግመ ግንባታና ሰላማዊ አገልግሎት ግዳጅ ፈፀሙን በዚሁ ተገላግለን እንመለሳለን ያሉት ወጣቶች ከሸምቅ ተዋጊዎቹ ጋር ሊፋጠቡ ግድ ሆነ። አንዳችም የጦርነት ልምድ ባይኖራቸውም እስኪ እጃቸውን በዚህ ያሙዋሹ ብሎ የተፈረደባቸውም ያስመስላል። በቃ የድንበር ጥበቃ ላይ ተሰማሩ እጃቸው ከቃታ ዋለና ወደ ሱዳን አማተሩ። መስዋዕትነትን ለመክፈልም ዝግጁ !!!። ይህ አልፎ አልፎ የተሰነዘረው የሸማቂዎቹ ጥቃትና ሰዶ ማሳደድ ውጊያ የኤርትራዊንን ህይወት እንደገና መቅጠፍ ጀመረ። ያልተጠበቀው መስዋዕትነት ሌላም አስገራሚ ሁኔታን አስከተለ። ይህም በተለያዩ አጋጣሚዎች በታጣቂዎቹ ከተገደሉት ኤርትራዊያን የሰራዊት አባላት መካከል አብዛኛዎቹ ታጋዮች የመሆናቸው ጉዳይ። እንዲሁም ሸማቂዎቹ ወጣት ብሄራዊ አገልግሎቶችን አይገደሉም የሚገደሉት ታጋዮችን ብቻ ነው የሚለው ወሬ መናፈስ ያዘ። እንዲህ ዓነት አጋጣሚም ደርሱዋል ይባልም ጀመረ። እንደሚታወቀው የኤርትራ መከላከያ ሰራዊት በነባር ታጋዮችና ወጣት ብሄራዊ አገልግሎት አባላት የተዋቀረ ነው። ሸማቂዎቹ ከዚህ ሰራዊት ውስጥ ታጋዮችን ብቻ እየመረጡ የመገደላቸው ሁኔታ በርግጥም ታጋይ ሀላፊዎችን በጣም ያሳሰቡና ያበሳጩ እንደሚሆን መገመት ይቻላል። ታጋይም ይሁን አገልግሎት እንዲሰጡ ለማይፈልገው የኤርትራ ህዝብ ደግሞ ሰቀቀን መሆኑ አይታበልም። ሁለቱም ልጆቹ ናቸውና። ሸማቂዎቹ ታጋዮችን ብቻ ነጥለው ለምን ይገድላሉ? ለሚለው ጥያቄ ምላሹን ለነሱ እንተወደ። ለመሆኑ በውጊያ መሀል ወይም በደፈጣ ታጋዮችን እንዴት መለየት ቻሉ? የኤርትራ ታጋዮች ሀላፊዎች ቁጭ ብለው መከሩ፤ እናም በቀላሉ ደረሱበት። የታጋዮቹና ብሄራዊ አገልግሎቶቹ ወታደራዊ ልብስ ቀለም የተለያዩ ነበር። አስቸኩዋይ የውሳኔ ሀሳብ አስተላለፉ። ከጥቂት ወራት በሁዋላ ለጥቃት የተሰማሩት ሸማቂዎች ታጋዮችን መለየት አልቻሉም። ምክንያቱም የኤርትራ መከላከያ ሰራዊት አባላት ታጋዮችም ብሄራዊ አገልግሎቶችም አንድ ዓይነት

ወታደራዊ ልብስ መልበስ ጀምረው ነበርና ነው። እናም ሸማቂዎቹ በጅምላ ጥቃት ለመሰንዘር ተሰማሩ። የተተኮሰ ጥይት ደግሞ ለይቶ አይገድልምና ሁሉም ለጥቃቱ ሊጋለጡ ግድ ሆነ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ብሄራዊ አገልግሎቶች ያን ወታደራዊ የኒፎርም « አማውቱና » ሲሉ ሰየሙት። ሰናይ ገ/መድህን **2** ማያያዣ አቦይ ተስፎም ይባላሉ። እኚህን ሰው ሁሉም ኤርትራዊ ያወቃቸዋል። ሆኖ ሶስት ዓመት ሙሉ ባገኙት አጋጣሚ ሁሉ ሲዋሹ ያወቃቸዋል። ከሰማይ መና ይወርድልህል ከሚለው የዳቦ ዘመን ወሽት በቀር ስለ ህገመንግሥት ምርጫ ዲሞክራሲ ልማት ብልፅግና እድገት ሰላም ዳጎስ ያለ ደሞዝ .... ስጥ እንግዲህ በሉት ወይንም ረግጠውታል። ዓይናቸውን በጨው አጥበው በየጊዜው እንዳዲስ ይተረተራሉ። ረገጣው ኤርትራዊያንን ብቻ አይደለም። ኤርትራ ገብተው የወንድ በር መውጫ ላጡና እንዲገቡ ለሚፈልጉዋቸው ኢትዮጵያውያን ሁሉ ነው። ታዲያ ፊዳ ሊያደርጉ ያሰቡትን ሲረግጡ ምን ደስ እንደሚለው ቀድመው አጥንተው በሳቸው የጨዋ ቁዋንቀዋ ይተረተራሉ። ወስጣቸው ባያምንበትም ፊዳቸውን ለመጣል ሲሉ ይምላሉ ይገዙታሉ። ይሄው አሁን ከኢትዮጵያውያን ጋር ስለ ኢትዮጵያ አንድነት ተሙዋጋች ሆነው የለ! የእሳቸው ባይገርመንም ከእኚህ የዲሞክራሲ ሾተላይ ሰው ጋር ማዕድ እየተቁዋረሱ ከበሮ እየደለቁ ያሉት ወገኖቻችን ጉዳይ ግን አጃኢብ ብቻ አሰኝቶ ዝም አላሰኘንም! ጎበዝ ሹምባሽነት ሲለምድ ደግ አይደለም። እናም እኚህን ልብ አውልቅና የህዝብ ጦስ (ለቃሉ ይቅርታ) ኤርትራውያን አቦይ ተስፎም (አቦይ ተስፋይ) !! ሲሉ ስም አወጡላቸውና እዚያው በጠበልህ ሞኝህን ፈልግ አሉና ረግመው ከነበሩበት የክብር ቦታ አውልቀው ወረወሩዋቸው። አንዳንድ ኢትዮጵያውያንን ግን አሁንም ማማለል ብሎም ማጃጃል ቀጥለዋል። ጉድጉዋቸው የተማሰው ልጣቸው የተራሰው እሳቸው ኢሳያስ አፈወርቂ ! « አማውቱና ! » እኚህ አዛውንት አሁንም ግድብ እያሰሩ ነው አሉ! ወይንም በቅርብ አመራር እየሰጡ ነው ። ሙያተኛ ስለማያምኑ ይሆን ; አዎ **23** ዓመት ሙሉ እየነደፉ እየቀየሱ ቆመው ያሰሩዋቸው (እሳቸው የሁሉም ሙያ ባለቤት ናቸውና) የገርሰት ግድብ፡ በወታደራዊ ኮሎኔሎች ከህንድ ተገዝቶ የተተከለው የአፊምቦል ስኩዋር ፋብሪካና ሸንኮራ አገዳ እርሻና ፡ የቲማቲሙ ማሽኒያ ፋብሪካ፡ የሀይኮታ ሙዝና ቲማቲም ማሽኒያ ፋብሪካ የምፅዋ ባህር ልማት ፕሮጀክት፡ ከድባርዋ እስከ አዲኩዋላ የሚገኘውን የጤፍ እርሻ መሬት ከግል አርሶአደሮች ወርሰው በወታደሮች ትራክተር ያሳረሱት እርሻ፡ ለቢራ ፈብሪካ ብቅል ታስቦ ከአስመራ ዙሪያ አርሶአደሮች ተነጥቶ የታረሰው የገብስ ምርት ዘመቻ ተዘርዘረው የማያልቁት በአረቄ መራሽነት የተነደፉት የባነኮኒ ላይ የቁም ፕሮጀክቶቻቸው የመሳሰሉት በሲኦኒስት አሜሪካ ሴራ መክነው ባክነው ስለቀሩ አሁን ግን እዚያው በሙሉ ጊዜ ቆመው ማሰራት መርጠዋል አሉ። ምን ያድርጉ የረባ ባለሙያ የለማ! ማንን ሊመሩ ፕሬዚዳንት ይሆናሉ; ሰው ሁሉ ወጣ። በህግደፍ እየተገፉ ከገቦ የወጡትን የግል ኢንቨስትመንቶችና ባለሀብቶችንማ ቤቱ ይቁጠራቸው ። በተለያዩ አፍሪካ አገራት ስኬታማነታቸው ይመስክር። ወጣቱ አዛውንቱ የቀድሞ ታጋይ ሴቱ ህፃናቱ ከሁዋላው በጥይት እያሰደበደቡትም መወጣቱን ቀጥለዋል። በዘመነ ደርግ ከነበረው ኤርትራዊ ስደተኛ በላይ በድርብ ድርብርብ እጥፍ በበረሀና ባህር እየፈለሰ እየሰነጠቀ የአሳ እራት እሆነ ነው። የህግደፍን ዘመነ ርግማን ሸሽት። እሳቸው ግን የተረገመች አሜሪካ ሰውን አጋዘችው ይላሉ። እናም በቃ ሙያ መቀየር ፈለጉ ማለት ነው። ሰንበትበት ብለውም የፓትሪርክ ካባ ደርበው ብቅ ይላሉ። ምን ጣጣ አለው! አንድ ለናቱ እሳቸው ብቻ ናቸው ያሉት። ለነገሩ በፅህፈት ቤታቸው ወስጥና ዙሪያ የሚዘዋወረው የዕልፍ አዕላፍ ንፁህን ህይወትና ጣዕረ ሞት ስለሚያባንናቸው ደጅ ደጃን ቢሉ አይገርምም። ኢሳያስ የዚያን ወራት ከከተማ ወጥተው የከተሙበት ጉዳይ ነገሩ ወዲህ ነበር አሉ። ከወስጥ እንደሰማሁት። እንደተለመደው ከወጭ ሀይሎች ደገማ ተጥሎላቸው የወጭ ታጣቂዎችን እያሰተናገዱ ነበር አሉ። ለእኛ አዲስ አይደለም። በኤርትራ ቆላማ በረሀዎች በርከት ያሉ ፀጉረ ልወጦች እየገቡ ሲርመሰመሱና ታጥቀው ሲወጡ እናውቃለን። አሻ ጎልጎል በሚገኘው የመንግስት ጋራዥ ወስጥ አናትና ወለላቸው ላይ ለተተኩዋሽ መሳሪያዎች በሚመች መልኩ ተቆርጠውና ተቀጥለው ባህርተሸግረው የተገዋጉዋዙት ቶዮታዎች የት እንደዘመቱ ! ዝርዝሩ ይቆየን። እናም በግድብ ስራ ስም ሰውየው ሌላ ጉዳይ ይገድቡ ነበር ነው የተባለው። የዚያን ሰሞኑ ያልታሰበ የሳውዲ ጉዞአቸው ስለዚህ ጉዳይ ለመናዘዝ አይሆንም ትላላችሁ? መቼም ሳውዲአረቢያ ኤርትራን በአይነቁራኛ እንደምትጠብቅ አይጠፋንም! ..... የአያሌ ፀያፍ ታሪክ ባለቤትና (ሚኒስትሮቻቸውን በየቢሮአቸውና ስብሰባ ላይ መሳደብና ማንቁሸሸ፡ ከበረሀ ጀምረው ይዘውት የመጡትን በሀላፊዎች መካከል ሀሜት መንዛትና በበታችኛ ፊት የማዋረድ ልምድ(አሁን በእስር ላይ የሚገኙት የትግል አጋሮቻቸው በመጨረሻ ሰዓት ከደራሲ ዳን ኮኔል ጋር ባካሄዱት ቃለመጥይቅ እንደተነተኑት) ፡ የሰው ሚስት ማማገጥ፡ ከዳንኪራ ቤቶች አይናቸው ያረፈባትን ልጃገረድ መንጠቅ፡(መስካሪ የማያሻው ባህሪያቸው) ሲዞሩ ካመሹበት **3** መሸታቤት በስካር መንፈስ እየጋለቡ ሄደው በግፍ ያሰሩዋቸው የትግል አጋሮቻቸው ላይ መትፋትና መሳደብ፡(እማኝ የእስረኞች ጠባቂ) በተለያዩ ሙያ ጎላ ብለው የሚወጡ ዜጎችን ማሳፈን ማስገደል.. አርቲስት አብርሃም አፈወርቂ፡ የአዎ ፋብሪካ ባለቤት መሀመድ፡ ፍቅረና ሌሎችንም ባለሀብቶች..ነባር ታጋዮች)

እንዲሁም የማይጨበጥ ስብዕና ስላላቸው እኚህ ሰው ጉድ ተዘርዘሮ አያልቅምና ወስጥ አዋቂዎች ይቀጥሉበት። እኛ እኚህን የኤርትራና ኢትዮጵያ ህዝቦች አይበጁ ሰው ከቶዉኑ ዳግም ላይሸነግሉን «ይአክል!» «በቃ» ብለናል። ለባለተራዎችና «የእባቡን ተናዳሬነት ለማረጋገጥ መነደፍን » ለመረጡ ወርድ ከራሴ! በነገራችን ላይ «የአማውቱና » አባወራ የሆኑት ኢሳያስ ወያኔን ለመገልበጥና ስልጣን ለመቆናጠጥ እስከረዱን ድረስ ስለ ግፍአኑ የኤርትራ ህዝብ ጆሮዳባ ልበስ ማለትና ከኢሳያስ ጎራ መጨፈር በኤርትራ ህዝብ ዋጋ መቆመር በስቃይ ላይ መረማመድ አይሆንምን? ወገኖችን የሚሉት የኤርትራ ህዝብ እንደሚታዘባቸው ዘነጉት ይሆን? ታሪካዊና ዘላቂ ወገናዊነቱን መክሰርስ አይደለምን; ህዝብንጂ ነዋሪ መንግስታት ተለዋዋጭ ናቸውና ዛሬ ከኢሳያስ ጋር የሚወዳጁ ኢትዮጵያውያን ሀይሎችን የኤርትራ ህዝብ የስልጣን ባለቤትነቱን ሲያረጋግጥ እንደምን ደፍረው ያዩት ይሆን? ብዙ ብዙ የትዝብት ህፃኖችን ታሪካዊ የሚባሉ እንከኖችን መምዘዝ የሚቻል ይመስለኛል። ለመሆኑ ለሳደጋቸው የኤርትራ-ህዝብና ለትግል አጋሮቻቸው ከሀዲና የግፍ ባለሙዋል የሆኑት ኢሳያስ ለኢትዮጵያና ህዝቡም እንደምን መልዕክ ይሆናሉ ተብሎ ይጠበቃል? የኤርትራና ኢትዮጵያ ህዝቦችን መግዳ ሰላማዊና የፍቅር ግንኙነት የምትተነቡዩ አርቆ አሳቢ ወገኖች ስለሁለቱም ህዝቦች የሚበጁዉን በሉ። ኢሳያስ ግን አሁን አንዳንድ ኢትዮጵያውያን ተቃዋሚዎችን በአፍም በእጅም እየሸነገሉ ያሉበት ኩነት በዙሪያቸው አከማችተው ለአማውቱና ታሪካቸው አያዘጋጁ መሆኑን ኤርትራውያን ይገነዘባሉ። ምክንያቱም ከንግዲህ ከየትም ይምጣ በኢሳያስ ላይ አንዳች ወርጅብኝ ከተሰነዘረ እንደ ባድመው በሉዓላዊነት ስም ቆሞ የሚዋጋላቸው ኤርትራዊ እንደሌለ አሳምረው ያዉቃሉና። እንደትዝብቱ የኤርትራ ህዝብ ኤርትራ ወስጥ ገብተው በሚንቀሳቀሱ ኢትዮጵያውያን ላይ ቅሬታ የለበትም ። ጣቱን የሚቀስረው የኢሳያስን አስከፊ አገዛዝ ና ዕድሜ ለማራዘም ከህግደፍ ጎን በሚወግኑና ጠባቂው ሹምባሽ (ጣልያን ለባንዳዎች ይሰጥ የነበረው ማዕረግ) በሚሆኑት ላይ ነው። ይህ ታሪካዊ ስህተት ይመስለኛል። በሁለቱም ወገን የሚንቀሳቀሱ ተቃዋሚ ወገኖች የሁለቱን ህዝቦች ዘላቂ ዝምድና በሚያበላሹ ይህን መሰል ጊዚያዊ የጭፍን እርምጃዎችን ሊገቱ ይገባል። ስለ ኢሳያስና ስርዓታቸው መመስከራቸውንም ሀፍረት ጣል ቢያደርጉበት መልካም ይሆናል። ከባለቤቱ ወዲያ አዋቂ...ወይንም «በዘመነ ግርምቢጥ ማይ ንዓቀብ !ያስብላልና። እናም የኢሳያስን ጉዳይ ለግፍግኑ ተዉ ወይንም ከተገፉት ጎን ቁሙ። «የሱን ለሱ የጲላጦስን ለጲላጦስ» እንዲሉ! ብሎም ከኢሳያስ ጋር ሆነው የኤርትራን ህዝብ ወገናዊነትና ልብ እናገኛለን ብለው የሚያስቡ ወገኖች ቆሞ ብለው ቢያስቡ መልካም ይሆናል። ምክክራቸውም ከህግደፍና ተላላኪዎቹ ጋር ሳይሆን ከአብዛኛው የኤርትራ ህዝብ ጋር መሆን ይኖርበታል። የኢሳያስ ህግደፍ ከኤርትራ ህዝብ የኢምንቶች ከባቢያዊ ቡድን ስብስብ ስለመሆኑ አከራካሪ ባለመሆኑ ይህንኑ አበክረው ሊገነዘቡ ይገባል። ኢሳያስ የኢትዮጵያ ህዝብ ብቻ ሳይሆን የኤርትራ ህዝብም ጠላት እንጂ ወዳጅ ከቶዉንም ስላለመሆኑ አሁን እንዳይሰ መደናቀር የሚያሻን ወቅት አይደለንምና። ለኤርትራና ኢትዮጵያ ህዝቦች እውነተኛና ዘላለማዊ ፍቅር በርትተን እንቁም! ሰላም እንሰንብት!

ከአዉስትራሊያ፣ ሜልበርን